

Да си спомним Илия Минев – политическият затворник № 1 при комунизма

Написано от Христо Христов
Понеделник, 07 Януари 2019 11:37

Вчера, 6 януари 2019 г., се навършиха 19 години от смъртта на Илия Минев – политическият затворник с най-продължителен престой в затворите по време на комунистическия режим.

Както и при други известни антикомунисти и борци за свобода и демокрация по време на тоталитарното комунистическо управление, така и делото на Илия Минев е неизвестно на младите поколения, въпреки че той е пример за непримиримост и несломим дух по време режима на БКП.

Основателят на Независимото дружество за защита на правата на човека (НДЗПЧ) е роден през 1917 г. в Саранбей (днес гр. Септември), Пазарджишко, в семейство на заможен земевладелец.

Учи в гимназията в Пазарджик, а след това във Френския католически колеж в Пловдив. После следва в Тулуза, Франция, където завършва инженерната специалност индустриална химия.

Илия Минев е арестуван още на 10 септември 1944 г. като активист на легионерите. Освободен е, но през 1946 г. отново е арестуван по обвинение, че „продължава да стои на фашистки позиции и да провежда активна антикомунистическа дейност“. По това време режимът на БКП пришива „фашистки прояви“ на хиляди свои противници.

Минев е осъден на доживотен, строг тъмничен затвор по обвинение, че е един от главните инициатори за образуване на Изпълнителен комитет — Организация за възстановяване на бившите национални легиони, с цел събаряне, подравяне и отслабване установената в държавата комунистическа власт, чрез преврат и терористически действия.

Да си спомним Илия Минев – политическият затворник № 1 при комунизма

Написано от Христо Христов
Понеделник, 07 Януари 2019 11:37

Впоследствие присъдата е заменена на 25 години лишаване от свобода. По-късно е осъден на още 7 години затвор, а получава и едногодишна присъда за незаконно производство на пластмасови изделия. С кратки промеждутъци прекарва в затвора до 1978 г. или общо 33 години в затвори и лагери. С по-дълги престои е в Пазарджишкия, Пловдивския, Старозагорския затвори.

По време на затворническите си години 1860 дни е поставен в карцера, а 460 дни прекарва в гладни стачки.

След излизането му на свобода е въдворен в гр. Септември, където са му наложени редица ограничителни мерки. ДС продължава да го следи и е поставен под наблюдение.

В периода 1984-1985 г. работи активно по организирането на дружество за защита правата на човека. През декември 1986 г. Илия Минев, Цеко Цеков, Григор Симов, Стефан Савовски, Минка и Божидар Статев и Едуард Генев подписват писмо-апел до конференцията във Виена за преглед да договореностите от Хелзинки с призив форумът да не приключва своята дейност, „преди да бъдат осигурени най-елементарните човешки права за всички европейски народи”.

Апелът стига до Конференцията чрез посолството на САЩ. С изключение на Минка Статева всички, които са го подписали са арестувани и подложени на разпити в Главно следствено управление на МВР-ДС.

През 1987 г. Илия Минев пише писмо до президента на САЩ Роналд Рейгън и до международни организации за защита на правата на човека, в което описва циничното нарушаване на човешките правата в НРБ.

Отново е арестуван. Обявява гладна стачка за 20 дни. Освободен е, но е поставен под домашен арест е в гр. Септември. На 16 януари 1988 г. в дома си в гр. Септември, Илия Минев и група съмишленици основават Независимото дружество за защита на правата на човека (НДЗПЧ).

Да си спомним Илия Минев – политическият затворник № 1 при комунизма

Написано от Христо Христов
Понеделник, 07 Януари 2019 11:37

Датата не е случайна – на 16 януари 1969 г. чешкият студент Ян Палах се самозапалва на Вацлавския площад в Прага в знак на протест срещу нахлуването на войските на Варшавския договор в Чехословакия.

През лятото на 1989 г. в НДЗПЧ настъпва разделение, след като Румен Воденичаров (преди 1992 г. Воденичаров е в кандидат-президентската двойка на БСП заедно с Велко Вълканов) отцепва софийската група в дружеството и го оглавява. Неговият избор не е признат от Минев. По-късно, през 2011 г., същият този Воденичаров, участвал в началото на прехода в СДС, е сред почитателите на Тодор Живков, които се поклонят в Плевен пред паметника на бившия генерален секретар на БКП при честването на 100-годишнината от рождението му.

За да противодейства на НДЗПЧ комунистическият режим създава (март 1988 г.) казионен Комитет по правата на човека начело със секретаря на ЦК на БКП Константин Теллалов и представител на България в международните организации в Женева при службите на ООН.

След 10 ноември 1989 г. Илия Минев не е допуснат до участие в политическия живот. Попречено му е дори да говори на първия свободен митинг на 18 ноември 1989 г. в София, където вместо него се изказва Румен Воденичаров.

Минев умира в мизерия и напълно забравен през декември 2000 г. в старчески дом в Пазарджик на 83-годишна възраст.

След смъртта му президентът Петър Стоянов го награждава посмъртно с орден „Стара планина“ I степен. В родния му град Септември е издигнат паметник.

По инициатива на Тошо Пейков и Столична община през 2002 г. е открит паметник на Илия Минев и в София, в градинката пред храм „Преображение Господне“ в кв. „Лозенец“.

Да си спомним Илия Минев – политическият затворник № 1 при комунизма

Написано от Христо Христов
Понеделник, 07 Януари 2019 11:37

Повече за Илия Минев вижте в книгата, посветена на бореца за човешки права – „Непримиримият Илия Минев” (кликни върху линка) на българския емигрант в САЩ Иван Гаджев.

